



ԵՐԱՆՏԱԳԻՏՈՒԹԻՒՆ

Երամանացի նշանաւոր դիտնական անմահ Քէօթէն շնորհակալութեանը անուանում է՝ «Մի դեղեցիկ օրէնք ազնիւ-սրտերի համար»:

Շնորհակալութիւն խօսքն իսկապէս նոյն նշանակութիւնը և նոյն իմաստն ունի մտածողութեան հետ, ինչոր ունին երախտագիտութիւն — երախտապարտութիւն և մտածմունք բառերը. որովհետև մտածել ոչ այլ ինչ է նշանակում, եթէ ոչ շնորհակալ լինել և երախտապարտ գտնուել դէպի մէկը: Այսպէս շնորհակալութիւնը, երախտապարտութիւնը մի բարոյական անդնահատելի փոփոխութիւն է, որը գաղափարից հատուցման է դարձած — փոփոխուած: Շնորհակալութիւնը մարդկային ոգու գլխաւոր նշաններից մէկը լինելով, ամեն մի բանական մարդ պարտաւոր է շնորհակալ լինել: Շնորհակալական և երախտագիտական բարձր բարոյական զգացմունքներով մարդս միջոց է ունենում արտայայտելու իւր որդիական ծառայութիւնը դէպի Աստուած և այսպիսով հատուցման գաղափար է առաջ բերում: Շնորհակալութիւնը, երախտագիտութիւնը բոլոր ազգերի գլխաւոր

յատկութիւնն է կազմում. այս բառերը և նոցա գործադրութիւնը նոյն խիստ հեթանոսներին օտար չէր: Այսպէս օրինակ բարեխաղը, փիւնիկեցիք, ասորիք... որոնք աւելի կրօնական բարձր աստիճանի վերայ էին կանգնած, երախտագիտական զգացումն էր ստիպում նոցա պաշտել, յարգել այն լուսատու մարմիններին, որոնցից յայտնի օգուտներ էին ակնկալում և ստանում. բացի այդ շատ երախտագէտ էին դէպի այն անձնաւորութիւնները, որոնք մի յայտնի գործ և կամ գեղեցիկ ընթացք էին ցոյց տալիս դէպի իրանց ազգը, հայրենիքը...

Իսկապէս ինքն իրան վեր առած շնորհակալութեան սկզբունքը իւր կատարելութեամբ ոչ այլ ինչ է, եթէ ոչ քրիստոնէական մի բարձր առաքինութիւն, զգաստութիւն և սրբութիւն: Շնորհակալ լինել առանց աւետարանի միանգամայն աներեւակայելի և անհասկանալի է, որովհետև աւետարանն է սիրոյ, շնորհակալութեան, խոհեմութեան, չափաւորութեան, երախտագիտութեան և հեղութեան գեղեցիկ և վսեմ մեծ մատեանը:

Ճշմարիտ շնորհակալութեան սկզբունքը մտաբանութիւն մէջ յառաջ է բերում խոհեմութիւն, չափաւորութիւն, համեստութիւն, պարկեշտութիւն, խոնարհութիւն... Մարդս բնութիւնից ունենալով եսական նեղ ոգի և ինքնասէր ընթացք, յայտնի բան է ամեն մի տգեղ երևոյթ նրա մէջ հաստատուն հիմք կ'ստանան, եթէ նախօրօք բարոյական վսեմ գաղափարներով չ'աշխատուի նրա ինքնասիրութիւնը մեղցնել և նրա տեղ նրա անձնասէր նեղ սրտում թագաւորեցնել սիրոյ և ընդհանուր համամարդկային ձգտումներ, գաղափարներ:

Որքան որ շնորհակալութեան զգացումը մի մարդու մէջ շատ է երևում, նոյնքան նա գոհ է լինում իւր վիճակից, դրութիւնից և գոհ վիճակ ունեցողը շնորհակալութիւն արտայայտում և խաղաղութիւն, հանգստութիւն:

բերում իւր անձին։ Այս նպատակին մահկանացու մարդը առանց Աստուծոյ ոչ մի ժամանակ չի կարող հասնել։ Եւ այդ իսկ պատճառաւ ճշմարիտ դաստիարակութիւնը այն ժամանակ միայն կարող է իւր դործը կատարած համարել, երբ չի մոռանալ աճող և զարգացող սերնդին պարզ և յայտնօրէն ցոյց տալու, որ ամեն մի բարի և լաւ պարզ, ոգորմութիւն դալիս է մեզ ի վերուստ մեր երկնաւոր ճօրից և այդ պատճառաւ պարտական ենք Նրան ամենից առաջ յայտնել, ցոյց տալ մեր երախտագիտութիւնը — շնորհակալութիւնը։

Ճնորհակալութիւնը դաստիարակութեան նպատակի մի մասը կազմելով, ոգի, վստահութիւն է ներշնչում մարդուս մէջ և այսպիսով առաջ բերում իրազմակողմանի նպատակներ, ցանկութիւններ, գործեր։ Երախտագիտութեան զգացմունքը խաղաղութիւն, հանգստութիւն և անդորրութիւն է բերում մի անձի, մի ընտանիքի, մի հասարակութեան և մի ազգի։

Իրանց կեանքից, շրջապատող հանգամանքներից, երեւոյթներից գոհ և շնորհակալ եղող ազգերը ոչ մի ժամանակ չեն կարող յեղափոխականներ լինել։ Բանի որ նոքա բարւոյք և բաւարար վիճակ կեանք ունենալով նորանոր պահանջներ չեն ցանկանում ստեղծել և գնում են բանականութեան ուղիղ ճանապարհով։ Իսկ այն ազգերը, որոնք իրանց արդի դրութեամբ և վիճակով գոհ չեն զգում իրանց, անկարող են շնորհակալ և երախտալարտ լինել։ սոքա ընդհակառակը, իրանց անհանգիստ և նեղ վիճակով ձգտում են անբաւականութեան և անշնորհակալութեան բոլոր դօրութեամբ կռիւ մղել աշխարհի դէմ և հասնել իրանց ցանկալի և գոհ դրութեանը։ Ամեն մի մարդ պէտք է ի բոլոր սրտէ շնորհակալ լինի Աստուծոյ, որ իրան ստեղծելով հանդերձ պարզեցել է օգտակար և գեղեցիկ բնութիւն իւր բոլոր հրաշալիքներով,

բարիքներով: Բացի այդ մարդս շատ պարտքեր ունի դէպի այն հասարակութիւնը, որի մէջ ապրում է, դէպի այն ազգը, որին պատկանում է, դէպի այն կառավարութիւնը, որի հայրական խնամքն ու հոգատարութիւնն է վայելում, դէպի իւր բազմաշարժար գլխաւոր ծնողները, բարեգործները և վերջապէս դէպի այն եկեղեցին, որի ծոցում մկրտուել, սնուել և զարգացել է թէ մտաւորապէս և թէ բարոյապէս:

Հնորհակալութեան զգացմունքը, ոգին մարդիկ ստանում են նախ իրանց ծնողներից մանկական հասակում և ապա ուշ՝ դպրոցում ուսուցիչներից, դաստիարակներից: Դա մի պարզ ճշմարտութիւն է, որ անհնորհակալ մարդիկ շատ սակաւ են հնորհակալ և երաստապարտ զաւակներ և կամ աշակերտներ ունեցել: Կնորհակալութիւնը, երաստագիտութիւնը իրանց սկիզբն ընդունում են հայրենական ընտանեկան օջախից: Մանուկներն ինչ որ տեսնում են իրանց ծնողաց շրջանում, նոյնը ամենայն հեշտութեամբ ընդունելով իրանց մէջ նրանք բնութիւն և կալում են տալիս:

Նշանաւոր մանկավարժ Նեմայէրը մի շատ գեղեցիկ միջոց է առաջարկում երեխաների մէջ հնորհակալութեան, գոհութեան զգացում զարթեցնելու համար: «Բարի ծնողները և կամ ազնիւ դաստիարակները պարտաւոր են փոքրիկ մանուկներին հնորհակալութիւն անել այն բոլոր դէպքերում, երբ նոքա հարկը ստիպած ժամանակ մի որ և է ծառայութիւն կամ գործ են կատարում: Եւ որովհետեւ երեխաները, անչափահասները ամեն մի դէպք, գործ, խօսք թուոցիկ կերպով են ըմբռնում և ապա փոքր ժամանակից յետոյ հեշտութեամբ մոռացութեան տալիս, ահա այդ պատճառաւ կենդանի օրինակներն աւելի զօրեղ և տպաւորիչ լինելով աւելի ամրապնդում են նոցա միջի մի անպամ հիմք դրած բարեգործութեան,

երախտադիտութեան և շնորհակալութեան պարտքերը»:

Այսպէս ընտանեկան յարկի տակ, սեղանի շուրջը, մասնաւոր խօսակցութեանց մէջ և թէ ամենուրէք ամե. նամեծ դատարարակիւնները՝ հայր, մայր չ'պէտք է մի րոպէ դադարեն ճշմարիտ և վսեմ սերմեր ցանել իրանց որդոց մատաղ և պարարտ սրտերում, որպէս զի յետոյ առատ պտուղներ և յայտնի մեծ օգուտներ ստանան: Ընտանիքների հետ կառավարութիւնը և եկեղեցին դարձեալ ունեն իրանց ուղղակի ազդեցութիւնը երեխաների, երիտասարդների բարոյական, մտաւոր և մարդասիրական կրթութեան և զարգացման գործում: Դոցանից ամէն մէկը աշխատում է իւր իսկական սահմանում իւր նպատակների համար:

Մանուկներին համար ուսումնարանն աւելի մեծ հաստատութիւն և ընկերութեան կենդրոն լինելով բան ընտանիքը, նա աւելի միջոց, ձեռնհասութիւն և ոյժ ունի մատաղ սերնդին ընդհանուր համամարդկային նպատակներով, գործերով աւելի զբաղեցնելու և իւր ցանկալի նպատակին հասցնելու, բան ընտանիքը: Դպրոցում դատարարակներն աւելի հիմնաւոր և գեղեցիկ կերպով, պարզ ու հասկանալի ձևով շնորհակալութեան սկզբունքները, երախտադիտութեան զգացմունքները, պարտքը կանոնաւոր բացատրելուց, մեկնելուց յետոյ հաղորդում են մանուկներին ի գործադրութիւն:

ԱՐԾԱՅ ՔԱՆՔ ՈՐԻՆԱՍԽԱՆՅ

